

Stockholm den 3 mars 2021

Folkhälsomyndigheten
Socialstyrelsen
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Sveriges kommuner och regioner
Nationella samordnaren för covid-19 vaccin
Socialminister Lena Hallengren f.k.

Det är nödvändigt att prioritera personer med allvarlig psykisk sjukdom i den nationella planen för vaccination mot covid-19

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH) arbetar för att människor med psykisk ohälsa ska ha rätt till ett värdigt liv och grundläggande mänskliga rättigheter, Schizofreniförbundet arbetar för ökad kunskap om schizofreni och liknande sjukdomar samt de funktionsnedsättningar som sjukdomen för med sig. Riksförbundet Balans är en rikstäckande, ideell patient- och anhörigorganisation för människor med diagnoserna Depression, Utmattningssyndrom och Bipolär sjukdom som arbetar för att sprida kunskap och förståelse för de diagnoser vi företräder samt vara ett stöd för drabbade och anhöriga. Sveriges Fontänhus Riksförbund arbetar enligt Fontänhusmodellen som är en psykosocial arbetsrehabiliteringsmodell. Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa, (NSPH), är ett samarbete mellan patient-, brukar- och anhörigorganisationer verksamma inom det psykiatriska området som arbetar för att patienter, brukare och anhöriga ska bli mer delaktiga i vård och stöd samt få ett större inflytande över de beslut som fattas inom olika samhällsområden.

RSMH, Schizofreniförbundet, Riksförbundet Balans, Sveriges Fontänhus Riksförbund samt NSPH vill härmed uppmärksamma berörda myndigheter, som tagit fram den nationella planen för vaccination mot covid-19, på att personer med allvarlig psykisk sjukdom, i synnerhet individer med schizofreni, bipolär sjukdom och andra psykosjukdomar, behöver räknas in i de grupper som prioriteras för vaccination.

Bortglömd riskgrupp

I början av pandemin identifierades ett antal grupper med förhöjd risk att bli allvarligt sjuka i covid-19. Prioritetsordningen för vaccinering utformades enligt principen att riskgrupperna, dvs. de som har störst behov av ett skydd mot covid-19 ska erbjudas vaccinet före den som löper lägre risk för allvarlig sjukdom och död. Med bland riskgrupperna fanns inte personer med allvarlig psykisk sjukdom såsom schizofreni eller bipolär sjukdom. Men nu visar flera vetenskapliga studier att dessa personer har drabbats extremt hårt av covid-19. För personer i åldersgruppen 60–79 år med allvarlig psykisk sjukdom är risken att dö i covid-19 fyra gånger större än för andra i samma åldersgrupp. Dödligheten är också högre bland yngre personer med allvarlig psykisk sjukdom.

Dessa siffror ska läggas till en redan allvarlig folkhälsosituation för människor med långvarig och allvarlig psykisk ohälsa. Före pandemin kunde den här gruppen räkna med att leva ett ungefär 25 år kortare liv än andra människor.

Vad forskningen säger

Det finns minst [sex studier](#) med data från USA, Storbritannien, Danmark och Sverige som alla pekar på samma sak: patienter med allvarlig psykisk sjukdom i form av psykosjukdom, bipolär sjukdom eller svår depression löper betydligt större risk att få svår covid-19, och att bli inlagda och dö.

[Forskningen](#) visar att personer med svår psykisk sjukdom löper liknande risk att drabbas av covid-19 som personer med hjärt- lung- eller autoimmuna sjukdomar. Det innebär att de har dubbelt så stor risk att bli svårt sjuka eller dö i covid-19 som personer som inte har en psykisk sjukdom, vilket är ungefär samma prognos som de har som ses som riskgrupper har idag.

En ny [forskningsstudie](#) från Umeå Universitet och Karolinska Institutet visar att risken att dö i Covid-19 är fyra gånger större för de i åldersgruppen 60–79 år med svår psykisk sjukdom än för andra i samma ålder. Som allvarlig psykisk sjukdom räknas i studien psykosjukdomar, till exempel schizofreni och bipolär sjukdom, men inte depression eller ångest.

Forskarna har studerat data för hela den svenska befolkningen över 20 år under 11 mars–15 juni förra året. Bland de med allvarlig psykisk sjukdom avled 130 personer i covid-19 under perioden, vilket motsvarar 0,1 procent av samtliga i gruppen. Dödligheten hos de som inte hade en diagnostiserad allvarlig psykisk sjukdom var knappt hälften, 0,06 procent.

Andra länder prioriterar psykiskt sjuka personer i sina vaccinstrategier

Nederländerna, Storbritannien, Tyskland och Danmark, samt Finland erkänner allvarlig psykisk sjukdom som ett medicinskt högriskläge och har gjort särskilda bestämmelser för vaccination av denna grupp patienter. Det pågår också ett utrop bland Europas största psykiatri- och patientorganisationer för att sårbara personer med mental ohälsa ska prioriteras i vaccinationsstrategierna.

Att det ännu så länge är så pass få länder som prioriterar denna grupp för vaccin beror troligen på att forskningen är ny. Men samtidigt är det viktigt att se att personer med allvarlig psykisk sjukdom är en grupp som ofta förbises vid beslutsfattande och att det är viktigt att inte bortse från dessa personers behov denna gång då det ytterst är en fråga om liv och död.

Vänliga hälsningar

För RSMH
Barbro Hejdenberg Ronsten
Förbundsordförande

För Schizofreniförbundet
Margaretha Herthelius
Förbundsordförande

För Riksförbundet Balans
Simone Gynnemo,
Ordförande

För NSPH
Ann-Kristin Sandberg
Ordförande

För Sveriges Fontänhus Riksförbund
Inger Blennow
Ordförande